

An Investigation in Role of Youth Development Index and its Main Component Effective on GDP Growth in Selected Counties; Lessons for Iran

Mohammad Jafar Kabiri¹, Mohammad Hosein Sadraei²

Received: Mar. 12, 2018; Accepted: May. 08, 2018

Extended Abstract

More than half of the world's population consists of youth and adolescents under 25 years of age. Some 1.2 billion of them are 15-24 years old, and predictions suggest this number will rise for the next 20 years. As a considerable part of the population in any country that can play a positive or a negative role in the development of their countries, the youth have diversified needs such as education, employment, access to healthcare and sanitation facilities, and the possibility of engaging in social and civil society activities. Calculating the youth development index in various countries is among the activities that have taken place to determine the degree of youth atmosphere development. This index was calculated for 171 countries with respect to the five key axes of education, health and well-being, employment, political participation, and citizen participation. The main hypothesis in the present research is that the youth development index and the main components of this index have positive effects on economic growth of countries. To investigate this issue, an econometric model based on the endogenous growth model is employed and the selected countries through developed, developing, and less developed countries are studied. Results indicated that, YDI plays effective and significant role in the economic growth. Also all off its main components have effective and significant roles in the economic growth of the selected countries.

Keywords: youth, youth development index (YDI), economic growth

---

1. M.S. of Economics, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. (corresponding Author).

✉ m.kabiri.67@gmail.com

2. M.S. of Economics, University of Tehran & PhD Candidate, Tehran, Iran.

✉ h.sadra2001@gmail.com

INTRODUCTION

The analysis of the status of the youth as an important part of the society is an objective necessity in order to the optimal use of their productive capacity in the course of development. At the global level, there is a great need to focus on the development of the youth as the country's future prospects. Among the measures taken at the international level for the development of the youth, one can be mentioned the definition and development of the youth development index. This index is a composite index of 15 indicators in five critical areas of education, health and well-being, employment, civic participation and political participation at the younger level.

PURPOSE

In this study, we seek to investigate if the principal elements of the youth development index have an effect on the country's economic growth or not. If this effect is proven that in countries with a high score in the five main axes of the youth development index, economic growth is high, so we will be able to recommend policy-makers the optimal allocation of financial resources in sections which have a dramatic effect on the economic growth in times of shortage of financial resources. Furthermore, we will also be able to give advice to policy – makers in sections, which have negative, or less impact on the economic growth and in fact are obstacles in running the economy.

METHODOLOGY

It should be mentioned that the data gathering is based on the library method and by using the reliable statistical centers' information such as the World Bank's World Development Index (WDI), the information which compiled for the countries of the world by the Institute for Economic Studies and Peace. The 57 analyzed countries of this model are Austria, Australia, Belgium, Canada, China, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, England, Iceland, Italy, Netherlands, Norway, Poland, Russia, South Korea, Spain, Sweden and the United States, Armenia, Ecuador, Indonesia, Azerbaijan, Bahrain, Cameroon, Egypt, Iraq, Iran, Kuwait, Malaysia, Pakistan, Philippines, Saudi Arabia, Turkey, Tunisia, South Africa, Morocco and Nigeria and Afghanistan, Angola, Burkina Faso, Chad, Côte d'Ivoire, Costa Rica, Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Mali, Mauritania, South Sudan, Tanzania, Trinidad and Tobago, Uganda, Zambia and Zimbabwe. The review period is from 2010 to 2015.

RESULT

It can be concluded, that the one-percent increase in the youth development index in the analyzed countries, has led to a 4.64% increase in economic growth. In the current countries, the one-percent increase in the youth health and well-being index, with a possible interruption accounting for 85%, will result in 3.68 percent in economic growth. Also, with a one-percent increase in the youth education index, economic growth in the countries surveyed increases by 30.06%. Another finding shows that the one-percent improvement in the youth employment index has led to an increase of 9.87 one-percent on the country's economic growth. Improving the youth employment environment in an excitable way in the same year will affect the economic growth of the countries. The effect of a one- percent increase in the public youth participation index, with an interruption, leads to a weak, but meaningful and positive impact of 0.47% on the country's economic growth.

Among the principal elements of the youth development index, the improvement of education and training has the greatest impact on economic growth. Frankly speaking, that the least amount of the mentioned effect is related to the civic participation.

DISCUSSION

It should be mentioned that if Iran's policy makers in this area, choose the average world countries as a criterion for improving the youth development, according to the current study's results in these countries, the effect of the improvement of education means an increase in the average years of education, an increase in the ratio of education expenditure on GDP and an increase in the literacy rate of youth for the education axis, has a positive effect and It is heavily influenced by the economic growth of these countries; Therefore, it is recommended that policy makers give the most assistance in the field of youth education development.

CONCLUSION

As the youth population of our country has the highest proportion of the country's population, policy makers are recommended to improve the business development environment of the youth and using polices that facilitate the youth employment. So that, the high degree of the youth employment development impact on the economic growth in the analyzed countries, is the evidence of this.

Furthermore, in these countries the role of the development and improvement of the youth health and well- being on economic growth, is to some extent meaningful and its effect cannot be ignored. The policy advice to decision-makers in the youth

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

field in Iran is also an attempt to continuously improve the health of young people through programs that reduce the mortality rate of youth and addiction.

Civic participation in the youth development index means an increase in volunteering rates in the social activities and giving assistance to the strangers. Advice to policymakers in this area is to adopt policies that improve the participation of young people. Finally, it should be noted that, like other countries, Iran can, with the establishment of a supranational governance body in the youth field, by designing appropriate policies and strategic planning, following up on the tasks of the various youth organizations, as well as with the proper establishment in order to make optimal use of developmental accelerators, improve the youth development index, in order to better utilize the capacity of young people in the country's growth and development.

As the current topic is new across the world wide, the research study with the same topic has not carried out definitely in the youth field. Other studies conducted in part have studied the effect of some variables in the youth development index, for the entire population of the country on economic growth. Hence, the study and its results have been conducted for the first time in Iran and in the world.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Vol. 10
No. 3
Summer 2018

BIBLIOGRAPHY

- Alzua, M., Cruces. G, Lopez. Ca. (2016). Long run effects of youth training programs: Experimental evidence from Argentina. *Economic Inquiry*, 54(4):1839–1859
- Ashrafzadeh, H. R., & Mehregan, N. (2013). *Eqtesādsanji-ye panel data* [Panel data econometrics]. Tehran, Iran: University of Tehran Press.
- Assessment of The Economic Value of Youth Work. (2012). National Youth Council of Ireland, 3 Montague St, Dublin 2, 2, Ireland
- Attanasio, O., Kugler, A., & Meghir, C. (2008). *Training disadvantaged youth in Latin America: Evidence from a randomized trial*. NBER Working Paper Series.
- Bedir, S. (2016). Healthcare expenditure and economic growth in developing countries. *Advances in Economics and Business*, 4(2), 76-86.
- Bedir, S. (2016). Healthcare expenditure and economic growth in developing countries. *Advances in Economics and Business*, 4(2), 76-86.
- Bhargava, A., Dean, J, Lau, L, Murray. Ch. (2001). Modeling the effects of health on economic growth. *Journal of Health Economics*, 33, 423-440.
- Farazmand, H., & Hasanpour, S. (2013). Barresi-ye ta'sir-e maxārej-e āmuzeš va behdāšt-e xosusi va dowlati bar rošd-e eqtesādi dar Iran [The impact of private and governmental education and health expenditure on economic growth in Iran]. *Avvalin Conference Beynalmelali-ye Hemāse-ye Siyāsi va Hemāse-ye Eqtesādi* [The First International Conference on Political and Economic Epic].
- Fattahi, Sh., Soheili, K., Reshadat, S., & Karimi, P. (2011). Rābete-ye sarmāye ensāni-ye behdāšt va rošd-e eqtesādi dar kešvarhā-ye OPEC [The relationship between human capital and economic growth in OPEC countries]. *Journal of Healthcare Management*, 3(3&4), 37-51.
- Ghaffari, H., Jolouli, M., & Changi Ashtiani, A. (2013). Bisobāti-ye ejtemā'i va rošd-e eqtesādi: Tahlili bar asās-e olgu-ye ARDL [The social instability and economic growth: An analysis based on the ARDL patter]. *Journal of Economic Research*, 15(4), 25-50.
- Gocer, İ., Erdal, L. (2015). The relationship between youth unemployment and economic growth in central and Eastern European countries: An empirical analysis. *Journal of The Faculty of Economic and Administrative Sciences*, 5(1), 173-188.
- Gregg, P. (2001). The impact of youth unemployment on adult unemployment in the NCDS. *The Economic Journal*, Volume 111, Issue 475, Pages F626–F653
- Grundmanova, J. (2012). *Voices of non-governmental organizations on employment*,

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

productive capacity, social protection and sustainability. United Nations Headquarters Internship Programme.

Hadian, M., Shojaei, S., & Rajabzadeh, D. (2008). Asar-e maxārej-e behdāsti bar rošd-e eqtesādi-ye kešvar-e Iran tey-e sālhā-ye 1979-2004 [The effect of health expenditure on economic growth in Iran in 2004-2005]. *Journal of Health Administration*, 9(24), 39-44.

Higgins, N. O. (2010). The impact of the economic and financial crisis on youth employment: Measures for labor market recovery in the European Union, Canada and the United States, International Labor Office, Youth Employment Programmed, Geneva: ILO, ca. P.80 (Employment working paper NO. 70)

Janati Mashkani, A., Sameti, M., Khoshakhlagh, R., Dallali Esfahani, R., & Emadzadeh, M. (2011). Barresi-ye ta'sir-e hazine-ye āmuzeš bar sarmāye ensāni va rošd-e eqtesādi bā estefāde az olgu-ye ta'ādol-e omumi-ye qābel-e mohāsebe [The impact of education expenditures on human capital and economic growth in Iran: A computable general equilibrium approach]. *Journal of Economic Modeling Research*, 2(5), 103-130.

Khilji, B. A., Kakar, Z., Sabahat, S. (2012). Impact of vocational training and skill development on economic growth in Pakistan. *World Applied Sciences Journal*, 17(10), 1298-1302.

Knack, S., Keefer, Ph. (1997). Does social capital an economic payoff? A cross country investigation. *The Quarterly Journal of Economics*, 112(4), Pages. 1251-1288. doi: 10.1162/003355300555475

Lotfalipour, M. R., Falahi, M. A., & Borji, M. (2012). Barresi-ye ta'sir-e šāxeshā-ye salāmat bar rošd-e eqtesādi-ye Iran [The effects of health indices on economic growth in Iran]. *Journal of Health Administration*, 14(46), 57-70.

Mehrara, M., Fazaeli, A. A., & Fazaeli, A. A. (2012). The relationship between health expenditures and economic growth in Middle East & North African (MENA) Countries. *International Journal of Business Management & Economic Research* 3(1): 425-428.

Mohammadi, T., & Omidvar, S. (2013). Asarāt-e moteqābel-e sarmāye-ye ensāni va nahādihā bar farāyand-e rošd-e eqtesādi va ešārāt-e ān barāye eqtesād-e Iran [Interaction effects of human capital and institutions on the economic growth and its implications for Iranian economy]. *Journal of Economic Research*, 15(1), 185-208.

Mojtahed, A., & Javadipour, S. (2004). Barresi-ye asar-e maxārej-e behdāsti bar rošd-e eqtesādi (Motāle'e-ye mowredi-ye kešvarhā-ye montaxab-e dar hāl-e towse'e) [The

effect of health expenditure on the economic growth (Case study of the selected developing countries). *Iranian Journal of Economic Research*, 6(19), 31-54.

National Youth Council of Ireland (2012). Annual Report. Reterived from http://www.youth.ie/sites/youth.ie/files/NYCI_Annual_Report_2012.pdf

Nazarpour, M. N., & Montazeri Moghaddam, M. (2010). Sarmāye-ye ejtemā'i va towse'e-ye eqtesādi; Motāle'ei darbāre-ye mošārekāt-e ejtemā'i az manzar-e Eslām [Social capital and economic development; A study of social participation from the perspective of Islam]. *Journal of Islamic Economic*, 10(37), 57-88.

Razmi, M. J., & Hajebi, E. (2016). Ta'sir-e āmuzeš-e āli-ye zanān bar rošd-e eqtesādi-ye kešvarhā-ye montaxab-e ozv-e OPEK va Šomāl-e African [The impact of women's higher education on economic growth in selected OPEC and North African countries]. *Journal of Economic Modeling Research*, 6(24), 175-200.

Robert J. B. (2013). Education and Economic Growth, *Annals of Economics and Finance*, P. 277-304.

Senobari, M. (2009). Moqaddamei bar sarmāye-ye ensāni (Mafāhim, vižegihā va šāxeshā-ye andāzegiri) [Introduction to human capital, policeman human development bimonthly]. *Journal of Towse'e-ye Sāzmāni-ye Police*, 6(22), 120-136.

Taghavi, M., & Mohammadi, H. (2006). Ta'sir-e sarmāye-ye ensāni bar rošd-e eqtesādi dar Iran [The impact of social capital on economic growth in Iran]. *Journal of Economics Research*, 6(22), 15-43.

Tekabe. L. F. (2012). *Health and long run economic growth in selected low income countries of Africa South of the Sahara Cross country panel data analysis*. Södertörns University, Department of Social Sciences.

Youth Participation in Development. (2010). DFID-CSO Youth Working Group. https://youtheconomicopportunities.org/sites/default/files/uploads/resource/6962_Youth_Participation_in_Development.pdf

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

بررسی تأثیر عناصر اصلی تشکیل‌دهنده شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی در کشورهای منتخب؛ درس‌هایی برای ایران

محمدجعفر کیبری^۱، محمدحسین صدرایی^۲

دریافت: ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۲/۱۸

چکیده

بیش از نیمی از جمعیت جهان، مشکل از جوانان و نوجوانان زیر ۲۵ سال است. قریب به ۱/۲ میلیارد نفر از این جمعیت، ۲۴-۱۵ سال سن دارند و پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این رقم تا ۲۰ سال آینده سیر صعودی دارد. جوانان هر کشور می‌توانند در فرایند توسعه کشورها نقش قابل توجهی داشته باشند. آن‌ها نیازهای متنوعی چون آموزش، اشتغال، برخورداری از امکانات بهداشتی و سلامت و امکان فعالیت‌های مدنی و اجتماعی دارند. از جمله تلاش‌های صورت‌گرفته در خصوص تعیین درجه توسعه‌یافتگی فضای جوانان، محاسبه شاخص توسعه جوانان در کشورهای مختلف است. این شاخص در پنج محور کلیدی آموزش و پرورش، سلامت و تندرستی، اشتغال، مشارکت سیاسی و مشارکت مدنی برای ۱۷۱ کشور جهان در نظر گرفته شده است. در این مطالعه، فرضیه اصلی تأثیر مثبت شاخص توسعه جوانان و عناصر اصلی تشکیل‌دهنده این شاخص بر رشد اقتصادی کشورهای منتخب است. برای بررسی این مسئله از یک الگوی اقتصادسنجی بر اساس الگوی رشد درونزا، در این کشورها استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد بهبود شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی اثر مثبت و معناداری دارد. همچنین بهبود عناصر اصلی تشکیل‌دهنده این شاخص در محورهای آموزش، مشارکت‌های مدنی و اشتغال جوانان اثرات مثبت و معناداری بر تولید داخلی کشورهای منتخب دارند.

کلیدواژه‌ها: جوانان، شاخص توسعه جوانان، رشد اقتصادی

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

m.kabiri.67@gmail.com ✉

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه تهران و دانشجوی دکتری اقتصاد، تهران، ایران.

h.sadra.2001@gmail.com ✉

جمعیت یک کشور در قالب سرمایه انسانی به عنوان یکی از منابع اصلی رشد اقتصادی و توسعه، در ادبیات اقتصاد از اهمیت بالایی برخوردار است. برخی از مطالعات نشان دهنده اثر مثبت و برخی دیگر به اثر منفی رشد جمعیت بر اقتصاد و رفاه اقتصادی اشاره می‌کنند. بنابراین اقتصاددانان از جنبه‌های گوناگون جمعیت و منابع انسانی کشورها را بررسی کرده و نسبت به مواردی که جمعیت و منابع انسانی و آثار آنها را بر اقتصاد دستخوش تغییر قرار می‌دهند، نظریات مختلفی ارائه کرده‌اند.

از جمله موارد مهم در مطالعات دو دهه اخیر، که مورد توجه سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران اقتصادی قرار گرفته، بررسی اثر ساختار سنی جمعیت بر اقتصاد و متغیرهایی چون مصرف، درآمد ملی، رشد اقتصادی، حجم سرمایه‌گذاری و سهم هر یک از طبقات سنی جامعه در اندازه تغییرات متغیرهای مذکور است. از منظر اقتصاددانان، اثر وزنی فعالیت‌ها و نیازهای هر یک از گروه‌های سنی بر متغیرهای اقتصادی مهم است و تحلیل این اثرات، به سیاست‌گذاران در ارائه راهبرد در راستای تصمیم‌گیری بهتر کمک می‌کند.

تحلیل وضعیت جوانان به عنوان بخشی مهم از جامعه یک ضرورت عینی به منظور استفاده بهینه از ظرفیت مولد آنان در مسیر توسعه است. در سطح جهانی، نیاز زیادی به تمرکز روی توسعه جوانان به عنوان آینده‌سازان کشور احساس می‌شود. در حال حاضر و بر اساس آمارهای دپارتمان اقتصاد و امور اجتماعی سازمان ملل، ۸۷ درصد از جوانان ۱۵-۲۴ سال در کشورهای در حال توسعه و بیش از دو میلیارد نفر در ۵۴ کشور مشترک‌المنافع زندگی می‌کنند. از این تعداد، ۶۰ درصد آنها زیر ۳۰ سال سن دارند. توسعه جوانان از این نظر برای جوانان بسیار مهم است تا توانایی‌های خود را به منظور کسب منفعت و اشتغال، فرصت‌های آموزشی، بهداشت و سلامت و همچنین توانایی‌های مدنی و سیاسی تحقق بخشند.

در طول دهه گذشته، جمهوری اسلامی ایران پدیده‌ای جمعیتی با عنوان «تورم جوانی جمعیت» را تجربه کرده است. امروزه حدود ۵۰ درصد از جمعیت کشور ایران، زیر ۳۰ سال هستند. جمعیت جوان ایران فرصتی برای سرعت بخشیدن به توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور را فراهم می‌کند. اگرچه این نسل عظیم می‌تواند محدودیت‌هایی را در فراهم‌سازی امکانات آموزشی، بازار کار و خدمات اجتماعی، به وجود آورد اما توجه ویژه به نقش سازنده

این بخش گسترده از جمعیت کشور در اقتصاد ملی، تلاش‌ها به‌منظور بهره‌گیری از قدرت جوانان در ایفای نقش توسعه‌ای در ایران را ضروری‌تر نشان می‌دهد. مسئله‌ای که در کشورهای توسعه‌یافته ضمن بهره‌گیری از آن، مسیر تأثیرگذاری جوانان بر اقتصاد ملی را با بهره‌گیری از شاخص‌های مختلف، اندازه‌گیری کرده و بهترین سیاست‌ها را برای به‌کارگیری قدرت نیروی کار جوان در اقتصاد، استخدام می‌کند.

از اقدامات صورت‌گرفته در سطح بین‌المللی برای توسعه جوانان، می‌توان به تعریف و استخراج شاخص توسعه جوانان اشاره کرد. این شاخص، شاخصی مرکب از ۱۵ نماگر در پنج محور کلیدی آموزش، سلامت و رفاه، اشتغال، مشارکت مدنی و مشارکت سیاسی در سطح نیروی جوان است. توسعه جوانان، آن‌ها را قادر می‌سازد تا با کسب آموزش، سلامتی و اشتغال مناسب و معقول، توانایی‌های مدنی و سیاسی خود را تقویت کنند.

در این مطالعه به دنبال بررسی این فرضیه هستیم که آیا عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی کشورها مؤثر است. اگر این تأثیر اثبات شود که در کشورهایی که از منظر فضای توسعه‌ای در پنج محور اصلی شاخص توسعه جوانان نمره بالاتری دارند، رشد اقتصادی بالاتر است، پس می‌توانیم به سیاست‌گذار در دوره‌هایی که با کمبود منابع مالی روبه‌روست، تخصیص بهینه منابع مالی را در بخشی پیشنهاد کنیم که بر رشد اقتصادی بیشتر تأثیر می‌گذارد. همچنین می‌توانیم به سیاست‌گذار در خصوص بخش‌هایی که اثرات منفی یا کم بر رشد اقتصادی دارد و در واقع مانعی برای رشد اقتصادی در کشور است، ارائه نظر کنیم. بنابراین، در این مطالعه با بررسی جامعه آماری متنوع از کشورهای توسعه‌یافته، در حال توسعه و کمتر توسعه‌یافته، و همچنین بررسی کشورهایی که از منظر ساختار اقتصادی شبیه ایران هستند، اثر پارامترهای اصلی شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی در کلیه کشورها برای اتخاذ تصمیم و ارائه به سیاست‌گذاران فعال در حوزه جوانان بررسی می‌شود.

در این مطالعه ابتدا به شاخص توسعه جوانان و محورها و نماگرهای اصلی محاسبه آن اشاره می‌شود. سپس ادبیات نظری رابطه جوانان و توسعه اقتصادی-اجتماعی و همچنین تأثیر جوانان در قالب سرمایه انسانی در الگوهای رشد اقتصادی بررسی شده است. بررسی پیشینه پژوهش و تصریح الگو و گزارش نتایج در ادامه مقاله آورده شده است.

تعریف شاخص توسعه جوانان

شاخص توسعه جوانان^۱ شاخصی مرکب و متشکل از ۱۵ ناگر کلیدی است که در مجموع، توسعه جوانان را در ۱۷۱ کشور اندازه‌گیری می‌کند و برای نخستین بار در سال ۱۹۹۸ مطرح شد. این شاخص پنج محور دارد که سطوح آموزش و پرورش، بهداشت و تندرستی، اشتغال، مشارکت سیاسی و مشارکت مدنی افراد جوان را اندازه می‌گیرد. شاخص توسعه جوانان برای محققان، سیاست‌گذاران، جوانان و جامعه مدنی منبعی برای مقایسه نسبی کشورها از نظر سطح توسعه جوانان فراهم می‌کند و عملکرد خوب و زمینه‌های نیازمند توجه و سرمایه‌گذاری بیشتر کشورها را شناسایی می‌کند. مطابق با این شاخص، دولت‌ها قادر خواهند بود اثرات سیاست‌گذاری خود بر حوزه جوانان را به صورت دقیق‌تر اندازه‌گیری و محاسبه کنند. در واقع، توسعه جوانان به معنای بهبود وضعیت افراد جوان و توانمندسازی آن‌ها برای ایفای وظایف اجتماعی و اقتصادی است. شبیه به پارادایم توسعه انسانی، توسعه جوانان مربوط به افزایش فرصت‌ها و انتخاب‌ها، با تمرکز بر جمعیت جوان است که آن‌ها را قادر می‌سازد تا با کسب آموزش، سلامتی و اشتغال مناسب و معقول، توانایی‌های مدنی و سیاسی خود را تقویت کنند. محیط توسعه‌ای جوانان باید دسترسی جوانان را به این نیازها تضمین کند و آن‌ها را قادر سازد تا توانایی‌های خود را توسعه بخشند و به پتانسیل کامل خود دست یابند.

این شاخص وضعیت موجود را کمی کرده و امکان مقایسه وضعیت جوانان در طول زمان و بین مناطق، سرزمین‌ها و البته کشورها را به وجود می‌آورد. این شاخص با هدف مقایسه سطح توسعه‌یافتگی کشورها در پنج محور عنوان‌شده محاسبه می‌شود.

اجزای تشکیل‌دهنده شاخص توسعه جوانان بر اساس ۱۵ ناگر در پنج محور کلیدی آموزش، بهداشت و سلامت، اشتغال، مشارکت مدنی و مشارکت سیاسی است. این شاخص میانگین‌های ملی را اندازه می‌گیرد تا قیاس بین کشورها امکان‌پذیر گردد و تلاش می‌کند با وجود محدودیت‌های داده‌ای، کشورها را با داده‌هایی هماهنگ و جامع مقایسه کند. نحوه وزن‌دهی شاخص‌های پانزده‌گانه در محاسبه شاخص توسعه جوانان در جدول شماره (۱) آمده است.

فصلنامه علمی-پژوهشی

۱۴۸

دوره ۱۰، شماره ۳
تابستان ۱۳۹۷
پیاپی ۳۹

1. Youth Development Index (YDI)

جدول شماره (۱). وزن نماگرها برای محاسبه شاخص توسعه جوانان

مجموع	وزن	درصد وزن	شاخص	محور
دامنه				
	۵	۱۴%	میانگین سال‌های تحصیل	
	۱	۳%	درصد هزینه آموزش از GDP	آموزش
	۴	۱۱%	نرخ باسوادی جوانان	
	۵	۱۴%	نرخ مرگ و میر ۲۹-۱۵ ساله‌ها	
	۱	۳%	استفاده از حشیش	سلامت و
	۲	۶%	میزان بارداری نوجوانان	تندرستی
	۱	۳%	شیوع ایدز	
	۱	۳%	استفاده از تنباکو	
	۵	۱۴%	نرخ بیکاری جوانان	اشتغال
	۵	۱۴%	اشتغال جوانان نسبت به اشتغال کل	
	۱	۳%	سیاست و نهاد جوانان	مشارکت
	۱	۳%	سطح آموزش رأی‌دهندگان	سیاسی
	۱	۳%	بیان دیدگاه‌های سیاسی	
	۲	۶%	نرخ داوطلبی	مشارکت
	۱	۳%	کمک به غریبه	مدنی

منبع: مؤسسه اقتصاد و صلح، ۲۰۱۵

در این جدول، سهم هریک از محورهای اصلی در محاسبه شاخص توسعه جوانان آورده شده است. مطابق آن محور آموزش و سلامت و بهداشت در کنار اشتغال جوانان، سهمی برابر ۲۸ درصد و مشارکت سیاسی و فعالیت‌های اجتماعی سهمی به میزان ۸ درصد دارند. در پایان با جمع میانگین وزنی پنج محور آموزش، اشتغال، سلامت، مشارکت سیاسی و مدنی با اوزان مطرح شده در جدول شماره (۱)، امتیاز هر کشور در شاخص توسعه جوانان به دست می‌آید. نحوه تحلیل و تقسیم‌بندی کشورها در این بخش بر اساس جدول شماره (۲) است.

فصلنامه علمی پژوهشی

۱۴۹

بررسی تأثیر عناصر اصلی تشکیل‌دهنده ...

جدول شماره (۲). طبقه‌بندی کشورها بر اساس شاخص توسعه جوانان

طبقه‌بندی	تعریف	مقدار شاخص توسعه جوانان
پایین	بیش از یک واحد انحراف معیار کمتر از میانگین	کمتر ۰/۴۰
متوسط	اختلاف یک واحد انحراف معیار از میانگین	بین ۰/۴۰ تا ۰/۷۶
بالا	بیش از یک واحد انحراف معیار بیشتر از میانگین	بین ۰/۷۶ تا یک

منبع: مؤسسه اقتصاد و صلح، ۲۰۱۵

مطابق جدول شماره (۲)، چنانچه امتیاز شاخص توسعه جوانان کمتر از ۰/۴ باشد، کشور توسعه کم و چنانچه بالاتر از ۰/۷۶ باشد، توسعه زیادی در بخش جوانان داشته است.

شاخص توسعه جوانان و رشد اقتصادی در کشورها (الف) جوانان و توسعه اقتصادی-اجتماعی

بیش از ۳۰ درصد جمعیت کشورهای توسعه‌یافته و بیش از ۵۰ درصد از جمعیت کشورهای در حال توسعه را جوانان تشکیل می‌دهند. در کل کشورهای دنیا ۱/۲ میلیارد نفر در سن ۱۵ تا ۲۴ سال قرار دارند^۱. در دنیای امروز جوانان یک دارایی^۲ به شمار می‌آیند. این مفهوم از دو جنبه قابل تحلیل است. نخست نگاه به جوانان به‌عنوان یک قشر بی‌تجربه در جامعه از بین می‌رود و دوم جایگاه کشورها را می‌توان براساس دارایی‌هایی که قابلیت ارتقا و افزایش ارزش را دارند، طبقه‌بندی کرد. با این نگاه در جوامعی که در جمعیت جوانانشان تورم مشاهده می‌شود و ممکن است دچار مشکلاتی مانند افزایش مخاطرات اخلاقی و ریسک‌های اجتماعی شوند، بهره‌برداری از قدرت نیروی جوان در حل مسائل و پیدا کردن راه‌های جدید برای افزایش ارزش این دارایی بهبودی مؤثر خواهد بود. در این مسیر، بسیاری از کشورها برنامه‌های متعددی درخصوص توسعه مهارت‌های شهروند خوب را برای جوانان در نظر گرفته‌اند و در راستای آن سرویس‌های مناسبی به جوانان ارائه می‌دهند.

با اجرای برنامه‌های توسعه مهارت و افزایش مشارکت جوانان در فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی، جغرافیای نیروی کار در کشورها و هنجارهای کاری مؤثر بر بهره‌وری نیروی کار دستخوش تغییرات شده و با استفاده از توان نوآوری و خلق ایده و توسعه کسب و کار از سوی

فصلنامه علمی پژوهشی

۱۵۰

دوره ۱۰، شماره ۳
تابستان ۱۳۹۷
پیاپی ۳۹

1. POPFACTS, No. 2015

2. Youth Working Group, 2010

جوانان در حوزه‌های مختلف تولید کالا و خدمات، در اقتصاد ملی کشورها نیز تغییرات مضاعف رخ خواهد داد؛ مسیری که با رهاکردن نیروی جوان و راهبری نکردن آن‌ها می‌تواند به مانعی برای توسعه اقتصادی از طریق کاهش نرخ مشارکت جوانان در فعالیت‌های اجتماعی-اقتصادی و افزایش نرخ جرم و ... در کشورها بدل شود^۱.

اهمیت جوانان در قالب نیروی کار و قدرت اثرگذاری آن‌ها در تخریب پایه‌های توسعه یا تقویت آن در کشورهای مختلف، منجر به برنامه‌ریزی به منظور بهره‌برداری حداکثری از آن‌ها در قالب برنامه‌های مشارکت جوانان در توسعه اقتصادی شده است. در قالب این برنامه‌ها، جوانان از طریق دریافت آموزش و برنامه‌های یادگیری مهارت به صورت مستقیم بازار کار را تحت تأثیر قرار می‌دهند. علاوه بر این، آن‌ها با ایفای نقش‌های اجتماعی در چارچوب سازمان‌های مردم‌نهاد و سایر فعالیت‌هایی که به جنبش‌های اجتماعی منجر می‌شوند، به توسعه فضای اجتماعی کشور کمک می‌کنند.

ب) جوانان و منابع انسانی؛ نگاهی به الگوهای رشد اقتصادی با لحاظ نیروی کار

الگوهای متعددی برای توضیح رشد اقتصادی یک کشور در طی زمان و نیز مقایسه رشد تولید سرانه بین کشورها از سوی اقتصاددانان ارائه شده است. یکی از اولین الگوهای ارائه شده در این زمینه، الگوی سولو^۲ است. در این الگو تابع تولید رابطه‌ای از سرمایه فیزیکی و نیروی کار و دانش فنی (کارایی نیروی کار) است.

الگوی سولو دو منبع احتمالی برای تغییر تولید سرانه در طی زمان یا بین کشورهای مختلف را شناسایی می‌کند. اولین منبع تفاوت سرمایه سرانه (نسبت سرمایه به ازای نیروی کار) و دومی دانش فنی است. این الگو نشان می‌دهد که تنها رشد نیروی کار مؤثر می‌تواند سبب رشد دائمی تولید سرانه شود و تأثیر تغییرات سرمایه سرانه بر تولید سرانه چندان درخور توجه نیست (تقوی و محمدی، ۱۳۸۵، ۲۳).

برای بررسی تأثیر منابع انسانی بر رشد اقتصادی، شاخص‌های مختلفی در نظر گرفته شده است. عمده مطالعات جمعیت منابع انسانی را، مانند آنچه در الگوهای رشد عنوان شده است، عامل اصلی در رشد اقتصادی می‌دانند. در کنار این متغیر به عنوان متغیری اثرگذار،

1. National Youth Council of Ireland, 2012

2. Solow, 1956

برخی مطالعات پیرامون شاخص‌هایی که بر کیفیت منابع انسانی مؤثرند، به‌عنوان متغیرهای اصلی مؤثر بر رشد اقتصادی مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ در برخی از مطالعات، شاخص سطح تحصیلات منابع انسانی به‌عنوان عاملی مؤثر در ایجاد رشد اقتصادی بررسی شده است، نظیر مطالعات هال و جونز^۱. در مطالعات دیگر بر نقش سرمایه‌گذاری در آموزش منابع انسانی تأکید شده است، مانند مطالعه جیمسون و لوت^۲. همچنین در مطالعاتی دیگر مخارج بهداشتی و سلامتی منابع انسانی به‌عنوان عامل مؤثر بر رشد اقتصادی عنوان شده است؛ نظیر مطالعه جر برمن^۳. در این مطالعه بحث اصلی پیرامون بررسی اثر متغیرهایی است که در کنار هم منجر به توسعه جوانان از منظر اقتصادی و فعالیت‌های مشارکت اجتماعی می‌شوند (محمدی و امیدوار، ۱۳۹۲، ۱۸۸).

نکته مهم آن است که چون جمعیت جوان بخش قابل ملاحظه‌ای از جمعیت فعال اقتصادی است که می‌تواند در چارچوب تعریف نیروی کار (تمام افراد ۱۰ ساله و بیشتر که در طول هفته اقدام به تولید کالا و خدمات می‌نمایند) قرار گیرد، بنابراین آنچه منجر به توسعه جوانان در حوزه‌های مذکور می‌شود، می‌تواند رشد اقتصادی کشورها را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

بر مبنای این بحث، نیروی جوان بخشی از سرمایه انسانی است و می‌تواند در کنار سرمایه انسانی غیر جوان رشد اقتصادی در کشورها را دستخوش بهبود قرار دهد. در واقع در این نگاه، در الگوهای رشد، نیروی کار قابلیت تفکیک به نیروی کار جوان و غیر جوان را دارد، که هر بخش به‌طور مجزا وزنی متفاوت بر رشد اقتصادی خواهند داشت. صرف نظر از این، اشتغال جوانان بر اشتغال نیروی کار غیر جوان نیز مؤثر بوده و بنا بر شرایط کشورها می‌تواند منجر به هم‌افزایی در رشد اقتصادی یا کاهش آن شود^۴.

همان‌گونه که پیشتر گفته شد، شاخص توسعه جوانان مشخص‌کننده عددی است برای شناسایی میزان و سطح توسعه‌یافتگی جوانان و وضعیتی که آن‌ها در آن قرار دارند. این شاخص برای محققان، سیاست‌گذاران، جوانان و جامعه مدنی منبعی برای مقایسه سطح توسعه جوانان در جامعه در یک بازه زمانی است. بهبود پارامترهای مؤثر بر جوانان در این شاخص نظیر بهبود

1. Hall & Jones, 1998
2. Jamison & Lout, 1990
3. Jere Behrman, 1993
4. Pau Gregg, 2001, p 15

مباحث آموزشی، بهداشت و سلامت، اشتغال و فضای مساعد برای مشارکت‌های مدنی و سیاسی، مسیری برای توسعه جوانان است. در این مطالعه، در جستجوی آن هستیم که آیا کشورهایی که دارای شاخص توسعه جوانان بالاتری هستند و در زمره کشورهای بالا طبقه‌بندی می‌شوند، نرخ رشد اقتصادی بالاتر دارند و اساساً پارامترهای مؤثر بر توسعه جوانان می‌تواند منجر به افزایش نقش کلیدی نیروی کار جوان و اثرگذاری مثبت بر رشد اقتصادی شود یا خیر. مطالعات مختلفی در خصوص نقش نرخ باسوادی (سطح تحصیلات و آموزش)، مخارج سلامت (بهداشت) و میزان مشارکت‌های مردمی بر رشد اقتصادی انجام شده است.

در خصوص نرخ باسوادی و اثر آن بر رشد اقتصادی مطالعات بارو^۱ و سالی مارتین^۲ (۱۹۹۵)، مطالعه انتقادی منکیو، رومر و ویل^۳ (۱۹۹۲) و بن‌حیب و اسپینگل^۴ (۱۹۹۴) درخور توجه است. بارو و سالی مارتین در مطالعه‌ای مقطعی زمانی و بر اساس داده‌های کشورها در سال‌های ۱۹۸۵-۱۹۶۵، متوسط نرخ رشد را بر متغیرهایی چون دستیابی به آموزش و نسبت هزینه‌های آموزشی دولت به GDP برازش کردند. یافته‌های اصلی مطالعه نشان داد که سطح آموزش که با متوسط سال‌های آموزش اندازه‌گیری می‌شود، اثر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی دارد. همچنین هزینه‌های آموزشی نیز بر رشد اقتصادی اثر معنادار و مثبت دارد (رزمی و حاجبی، ۱۳۹۵، ۱۰-۸).

درخصوص مطالعات پیرامون اثر مخارج بهداشتی بر رشد اقتصادی، باید گفت از دیرباز بهداشت به‌عنوان یکی از عوامل اصلی در تعیین کمیت و کیفیت سرمایه انسانی شناخته شده است. گروسمن (۱۹۷۲)، بیان می‌کند بهداشت می‌تواند به‌عنوان سرمایه‌ای بادوام در نظر گرفته شود که محصول دوره سلامت را تولید می‌کند. این‌گونه سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی از طریق بهبود بهداشت بازدهی نهایی برای یک دوره زمانی را افزایش داده و از این طریق بهره‌وری نیروی کار را افزایش می‌دهد و بعد از آن رشد اقتصادی را ترغیب کند. به روش مشابه لوکاس (۱۹۸۸)، معتقد است اختصاص منابع برای افزایش استانداردهای بهداشت نیز رشد اقتصادی را ترغیب می‌کند.

1. Barro
2. Sallay Martin
3. Mankiw, Romer and Weil
4. Benhabib and Spiegel

در یک مطالعه مبنایی، ریورا و کورایز^۱ (۱۹۹۹) با بررسی ۲۴ کشور، اثر مثبت معنادار مخارج بهداشتی بر تولید ناخالص ملی را تأیید کردند. بارو و ساللا^۲ نیز در مطالعه خود پیرامون تأثیر امید به زندگی در بدو تولد به عنوان یک شاخص، مخارج بهداشتی بر تولید ناخالص داخلی را مثبت ارزیابی کردند که به ازای هر سه سال افزایش در امید به زندگی، نرخ رشد اقتصادی کشورهای مورد بررسی (در حال توسعه) به میزان ۱/۴ درصد افزایش می یابد. سایر مطالعات صورت گرفته در این بخش با لحاظ متغیرهای میزان تغذیه، مخارج بهداشتی و مانند آن، نیز اثر مثبت هزینه های بهداشتی و سلامتی بر رشد اقتصادی را تأیید می کند. این امر به دلیل آن است که وقتی موجودی بهداشت به حد کافی کاهش یافت، کارایی فرد از دست می رود و سرانجام منجر به کاهش سرمایه بهداشتی و مرگ می شود. این مسئله تأثیری مستقیم بر رشد اقتصادی خواهد گذاشت (مجتهد و جوادی پور، ۱۳۸۳، ۵). بنابراین در کنار سطح تحصیلات و آموزش که منجر به تشکیل سرمایه انسانی می شود، متغیر سرمایه بهداشتی نیز بر تولید ملی مؤثر است. در آخر نیز مطالعات دیگری به تأیید رابطه مثبت و معنادار میزان مشارکت شهروندان در فرایندهای سیاسی و اجتماعی بر رشد اقتصادی پرداختند. در مطالعات مبنایی نورث^۳ و همکارانش، تفاوت میان کشورهای ثروتمند و فقیر به طور جالبی بیان شده است. آن ها نشان می دهند که توسعه حاصل نوعی خاص از نهادهاست و این نوع خاص از نهادها مسئله ای فراتر از یک یا چند نهاد خاص است. در کنار نگاه نهادی به مشارکت های اجتماعی و سیاسی، رویکرد سرمایه اجتماعی نیز از منظر تقویت این سرمایه با مشارکت های مدنی و اثر مثبت آن بر رشد اقتصادی مورد مطالعات متعدد قرار گرفته است. در این رویکرد، عوامل اجتماعی باعث افزایش سرمایه اجتماعی می شود و در نتیجه به تأمین رشد اقتصادی منجر می شود. در پژوهش های دیگر نیز تأکید شده است که ارتقای کارکردی الگوی اقتصاد سیاسی، موجب انضباط مالی دولت ها، گسترش سرمایه اجتماعی و رفاه شهروندان و افزایش رشد اقتصادی می شود. البته در خصوص انواع سرمایه های اجتماعی و تأثیر آن بر رشد اقتصادی نیز برخی مطالعات نشان می دهند که سرمایه اجتماعی برون گرویی تأثیر مثبت بر رشد اقتصادی و سرمایه اجتماعی درون گرویی تأثیر منفی بر آن دارد.

1. Rivera and Currais
2. Barro and Sala
3. Douglass North, 1980

پیشینه پژوهش

با توجه به جدید بودن این موضوع در دنیا، فعالیت پژوهشی با موضوع حاضر به صورت مشخص آن هم در حوزه جوانان صورت نگرفته است. سایر مطالعات صورت گرفته به صورت جزئی، اثر برخی متغیرهای موجود در شاخص توسعه جوانان را، آن هم برای کل جمعیت کشور، بر رشد اقتصادی مورد مطالعه قرار داده‌اند. برخی مطالعات که مبنای ادبیات موضوع مطالعه قرار خواهند گرفت در دسته‌بندی مطالعات اثر بهداشت، آموزش، مشارکت‌های اجتماعی و اشتغال بر عملکرد اقتصادی به شرح زیر آورده شده است.

جدول شماره (۳). پیشینه پژوهش

نویسنده	سال	موضوع و نتیجه
هادیان و رجب‌زاده	۱۳۸۷	«بررسی اثر مخارج بهداشتی بر رشد اقتصادی در کشور ایران» نتایج این پژوهش نشان داد که مخارج بهداشتی تأثیر مثبت، کمی و قابل ملاحظه‌ای بر رشد اقتصادی ایران دارد. از دیگر نتایج مهم این تحقیق تأثیر زیاد سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی کشور ایران است و با توجه به اثر مهم آموزش نیروی کار بر فرایند رشد و توسعه باید نظام‌های آموزشی توسعه یابند.
نظری‌پور و منتظری‌مقدم	۱۳۸۹	«سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی؛ مطالعه‌ای درباره مشارکت اجتماعی از منظر اسلام» مشارکت اجتماعی حاصل از آموزه‌های دینی، از راه تأمین امنیت، کارآمدی دولت و بازار، کاهش فقر و بیکاری در فرایند توسعه اقتصادی نقشی اساسی ایفا می‌کنند و در صورت نهادینه‌شدن مشارکت اجتماعی از دیدگاه اسلام، بستر مناسبی برای توسعه اقتصادی از راه‌های پیشگفته فراهم خواهد شد.
جنتی مشکانی و همکاران	۱۳۹۰	«تأثیر هزینه آموزش بر سرمایه انسانی و رشد اقتصادی» تأثیر افزایش در هزینه آموزش بر رشد اقتصادی مثبت است. در بخش خدمات با توجه به ساختار نیروی کار در این بخش، اثر افزایش سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی بیش از دیگر بخش‌های اقتصادی است.
محمدرضا لطفعلی‌پور و همکاران	۱۳۹۰	«بررسی تأثیر شاخص‌های سلامت بر رشد اقتصادی ایران» هر یک درصد افزایش در موجودی سلامت سرمایه انسانی منجر به افزایش ۰/۱۶ درصد نرخ رشد درآمد سرانه می‌شود. سهم بزرگ‌تر و معنی‌دار آثار سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی در کنار سهم کم‌اهمیت‌تر سرمایه‌گذاری فیزیکی بر رشد درآمد سرانه قرار دارد.

نویسنده	سال	موضوع و نتیجه
شهرام فتاحی و همکاران	۱۳۹۰	«بررسی رابطه سرمایه انسانی بهداشت و رشد اقتصادی در کشورهای اوپک» نتایج نشان می‌دهد سهم هزینه‌ها و مخارج بهداشت از تولید ناخالص داخلی در ایران ۴/۸۶ درصد و متوسط کشورهای عضو اوپک ۳/۸۱ درصد است در حالی که این مقدار برای کشورهای در حال توسعه بیشتر از ۹ درصد است.
فرازمند و حسن پور	۱۳۹۲	«بررسی تأثیر مخارج آموزش و بهداشت خصوصی و دولتی بر رشد اقتصادی در ایران» نتایج نشان می‌دهد تأثیر مخارج آموزشی دولت بر رشد اقتصادی منفی است. تأثیر مخارج آموزشی خصوصی بر رشد اقتصادی ایران مثبت و معنی‌دار بوده است. تأثیر مخارج بهداشتی دولت بر رشد اقتصادی مثبت و معنادار است.
غفاری و همکاران	۱۳۹۲	«پیامدهای بی‌ثباتی اجتماعی بر رشد اقتصادی ایران در دوره ۱۳۹۰-۱۳۶۰» بی‌ثباتی و نابسامانی‌های اجتماعی تأثیر و پیامد منفی بر رشد اقتصادی جامعه دارد. لازمه رشد اقتصادی همه‌جانبه، کاهش آسیب‌های اجتماعی و زدودن عوامل مؤثر بر بی‌ثباتی اجتماعی است.
ناک و کیفر ^۱	۱۹۹۷	«آیا سرمایه اجتماعی در اقتصاد اثرگذار است» یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که در کشورهای منتخب اعتماد اجتماعی و شاخص مدنیت اثر زیادی بر عملکرد اقتصاد دارند. در مقابل، فعالیت‌های جمعی، اثر معناداری بر عملکرد اقتصاد نداشته است.
آتاسیو، کولگر و مگهر ^۲	۲۰۰۸	«بررسی تأثیر آموزش جوانان در کشورهای در حال توسعه» نتایج نشان‌دهنده اثرات استخدامی قابل توجهی در شغل‌های رسمی و غیررسمی برای زنان و اثرات استخدامی فقط در شغل‌های رسمی برای مردان است. در پایان نتایج نشان از اثر پایدار آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بر هر دو گروه دارد.
هیگنز ^۳	۲۰۱۰	«بررسی تأثیر بحران اقتصادی و مالی بر وضعیت اشتغال نیروی کار جوان در اتحادیه اروپا، کانادا و آمریکا» افراد جوان اصلی‌ترین بازنده‌ها در دوران بحران‌اند. در بین کشورهایی که افت شدید تولید ناخالص داخلی دارند، نرخ استخدام افراد جوان در دوره بحران کاهش می‌یابد.
گراندمانف ^۴	۲۰۱۲	«نقش سازمان‌های مردم‌نهاد بر اشتغال، بهره‌وری و حمایت‌های اجتماعی و توسعه پایدار» با فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد، نگاه دولت در سرمایه‌گذاری بر سیاست‌های بازار نیروی کار، تأمین اجتماعی و محیط‌زیست عمیق‌تر شده و این سازمان‌ها می‌توانند به فعالیت‌های عمومی چون آموزش، توانمندسازی مردم و توسعه کارآفرینی در جامعه کمک کرده و اقتصاد را از فعالیت‌های خود متأثر نمایند.

1. Knack and Keefer
2. Attanasio, Kugler and Meghir
3. Higgenz
4. Grundmanova

نویسنده	سال	موضوع و نتیجه
تکیب ^۱	۲۰۱۲	«بررسی اثرات بلندمدت رشد اقتصاد و وضعیت بخش سلامت در کشورهای افریقای جنوبی و صحرا» افزایش در بهره‌وری سرمایه‌آه، ورودی و خروجی نیروی کار را افزایش و افزایش در کل بهره‌وری عوامل، بهره‌وری نیروی کار را افزایش می‌دهد.
احمد خیلجی و همکاران	۲۰۱۲	«بررسی آموزش فنی و حرفه‌ای و توسعه مهارت‌های نیروی کار و تأثیر آن بر رشد اقتصادی در کشور پاکستان» افزایش هزینه‌های دولت در بخش خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای منجر به بهبود عملکرد نیروی کار و افزایش نیروی کار ماهر و در نهایت باعث افزایش رشد اقتصادی شده است. «جوانان، اشتغال، بیکاری، مهارت و رشد اقتصاد»
مرکز آمار افریقای جنوبی	۲۰۱۴	در این گزارش با بررسی داده‌های آماری از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۴ با استفاده از نظرسنجی سه‌ماهه نیروی کار، پایین بودن رشد اقتصادی در این کشور را نتیجه فقدان مهارت‌های شغلی در بین نیروی کار موجود می‌دانند. در این گزارش پیشنهاد شده است که به‌منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالای پتانسیل اقتصادی برای تأمین رشد‌های بالا، تمرکز بیشتری بر سطح مهارتی نیروی کار به‌خصوص جوانان صورت پذیرد.
گوکر و اردال ^۲	۲۰۱۵	«بررسی بیکاری جوانان و رشد اقتصادی در کشورهای مرکزی و شرق اتحادیه اروپا» این مطالعه رابطه‌ای معنادار را بین بیکاری و معارضات اجتماعی نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، اگر بیکاری جوانان تقریباً شدید باشد، حتی یک رشد اقتصادی انحصاری برای کاهش نرخ بیکاری جوانان کافی نیست. سرمایه‌گذاری بیشتر باعث نرخ بیکاری کمتر جوانان در هر دو کشور صنعتی یا کم‌درآمد می‌شود. «بررسی رابطه علیت بین مخارج بهداشتی و تولید ناخالص داخلی کشورهای توسعه‌یافته»
بدیر ^۳	۲۰۱۶	بین مخارج بهداشتی و درآمد سرانه واقعی رابطه دو طرفه برقرار است، زیرا مخارج بهداشتی تابعی از منابع در دسترس هستند (درآمد یا ثروت) و افزایش در مخارج بهداشتی باید منجر به درآمد بیشتر شود. به‌طور مشابه، افزایش در مخارج بهداشتی عرضه نیروی کار و بهره‌وری را بالا می‌برد که راهی برای افزایش درآمد است. «اثرات مخارج بهداشتی برای کشورهای حوزه‌ی منا»
مهرآرا و همکاران ^۴	۲۰۱۲	سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۵ نشان می‌دهد که با افزایش تولید در این کشورها سهم مخارج بهداشتی از تولید، کاهش یافته است. این مطلب مؤید این است که بهداشت و خدمات بهداشتی کالای لوکسی در حوزه کشورهای منا نیست. محققان نتیجه گرفتند که هر دوی مخارج بهداشتی و تولید ناخالص داخلی غیر ایستا هستند.

1. Tekabe
2. Gocer & Eerdal
3. Bedir
4. Mehrara, et al.

نویسنده	سال	موضوع و نتیجه
لورا و همکاران ^۱	۲۰۱۶	«بررسی اثرات بلندمدت آموزش جوانان با تأکید بر شواهد تجربی در کشور آرژانتین» اثرات پایدار آموزش جوانان، کاهش بیکاری در نیروی کار جوان است (۳۲ درصد بیش از گروه کنترل) و این اثر در گروه مردان بیشتر از زنان در این کشور است. این آموزش شامل مهارت‌های زندگی و فنی و حرفه‌ای بود. در این مطالعه بیان می‌شود که آموزش در داخل شرکت‌ها اغلب نشان‌دهنده نتایج بهتر نسبت به آموزش در کلاس است و برنامه‌هایی با تجربه کاری در بخش خصوصی تأثیرگذارتر از برنامه‌ها در بخش عمومی هستند.

مدلسازی، برآورد و نتایج

الف) روش تحقیق و گردآوری داده‌ها

در این پژوهش به منظور بررسی تأثیر عناصر شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی از روش اقتصادسنجی داده‌های تلفیقی و تابلویی استفاده شده است. اطلاعات بر اساس روش کتابخانه-ای و با استفاده از اطلاعات مراکز آماری معتبر مانند شاخص توسعه جهانی (WDI) بانک جهانی، اطلاعات محاسبه شده برای کشورهای جهان از سوی مؤسسه مطالعات اقتصاد و صلح و مانند آن‌ها گردآوری شده است. ۵۷ کشور مورد بررسی در این الگو عبارت‌اند از: اتریش، استرالیا، بلژیک، کانادا، چین، چک، دانمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، انگلیس، ایسلند، ایتالیا، هلند، نروژ، لهستان، روسیه، کره جنوبی، اسپانیا، سوئد، آمریکا، ارمنستان، اکوادور، اندونزی، آذربایجان، بحرین، کامرون، مصر، عراق، ایران، کویت، مالزی، پاکستان، فیلیپین، عربستان، ترکیه، تونس، افریقای جنوبی، مراکش، نیجریه، افغانستان، آنگولا، بورکینافاسو، چاد، ساحل عاج، کاستاریکا، جیبوتی، اریتره، اتیوپی، مالی، موریتانی، سودان جنوبی، تانزانیا، ترینیداد، توباگو، اوگاندا، زامبیا و زیمبابوه. بازه زمانی مورد بررسی از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ است.

ب) تصریح مدل

برآورد مدل بر مبنای داده‌های تابلویی صورت می‌گیرد. این مدل به شرح زیر است:

$$Y_i = \beta + \sum_{i=1}^N \alpha_i X_i + \varepsilon_i \quad \text{رابطه (۱)}$$

(i) نشان‌دهنده واحدهای مقطعی (کشور) است.

فصلنامه علمی پژوهشی

۱۵۸

دوره ۱۰، شماره ۳
تابستان ۱۳۹۷
پیاپی ۳۹

فواید استفاده از داده‌های پانل، رفع هم‌خطی، افزایش تعداد مشاهدات و در نتیجه افزایش درجه آزادی و افزایش توان تخمین و امکان مقایسه بین آیت‌های مختلف (کشورها) است (اشرف زاده و مهرگان، ۱۳۹۲).

در اینجا Y تولید ناخالص داخلی و X در مدل اول برآورد شده، متغیرهای شاخص توسعه جوانان، سرمایه فیزیکی و نیروی انسانی است. در مدل برآورد شده دوم، X عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان نظیر متغیر آموزش جوانان، بهداشت و سلامت در حوزه جوانان، اشتغال آن‌ها و مشارکت مدنی و سایر متغیرهای توضیحی دیگر مانند نیروی انسانی و سرمایه فیزیکی است که بر اساس مدل رشد درونزای لوکاس تعیین می‌گردد.

درخصوص مدل رشد درونزای لوکاس باید عنوان داشت که تئوری معاصر سرمایه انسانی به دهه ۶۰ و ۷۰ برمی‌گردد. زمانی که مینسر^۱، شولتز^۲، بکر^۳ و دنیسون^۴ نظرات مختلف خود را درباره مفهوم سرمایه انسانی و نقش آن در رشد اقتصادی ارائه دادند (صنوبری، ۱۳۸۸، ۱۲۲).

نظریه معاصر سرمایه انسانی نوعی از تئوری رشد درونزا است که در زمینه اقتصاد دانش محور، توسعه یافته است و به وسیله تکنولوژی درونزا توصیف شده است. سرمایه انسانی به عنوان متغیر درونزا به نظریه رشد نئوکلاسیک پیوسته و منبعی قوی برای رشد پایدار اقتصادی است. به طوری که در مدل رشد بلندمدت رومر، دانش به عنوان متغیری اثرگذار در تولید که منجر به بهره‌وری نهایی فزاینده می‌شود وارد شده است (همان).

به جهت به کارگیری نقش مهم سرمایه‌گذاری روی سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی، لوکاس در سال ۱۹۸۸، تئوری سرمایه انسانی شولتز و مدل سولو را ترکیب کرد تا نتایج تغییرات تکنیکی را بر رشد اقتصادی نشان دهد و مدلی را با تأکید بر انباشت سرمایه انسانی از طریق تحصیل و آموزش ضمن کار همانند تأکید بر انباشت سرمایه فیزیکی و تغییرات تکنولوژی استخراج کند. در مدل لوکاس، سرمایه انسانی فردی، تجسمی بود از مفهوم سرمایه انسانی شولتز و بکر، تغییرات تکنولوژی سولو و انباشت دانش رومر. همچنین اثرات خارجی سرمایه انسانی از اثرات داخلی آن متمایز گردید.

1. Mincer, J, 1958
2. Schultz, T, 1960
3. Becker, G, 1975
4. Denison, E, 1962-72

بنابر این دلیل استفاده از این مدل رشد در این مطالعه برای تخمین و ارزیابی نتایج، تفاوت قائل شدن این مدل بین سرمایه انسانی و سرمایه فیزیکی و اثرات آن بر رشد اقتصادی است. در این مطالعه محقق اقدام به بررسی دو برآورد کرده است. در یک برآورد، هدف اصلی این است که آیا تغییرات شاخص توسعه جوانان می تواند رشد اقتصادی کشورها را تحت تأثیر قرار دهد یا خیر. چنانچه این مسئله درست باشد، سهم هر یک از عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان به چه میزان است. متغیرهای شاخص توسعه جوانان و چهار محور اصلی آن، یعنی شاخص های بهداشت و سلامت، اشتغال، آموزش و پرورش و مشارکت های مدنی برای جوانان بر مبنای اطلاعات محاسبه شده از سوی مؤسسه مطالعات صلح و اقتصاد است.

رابطه (۲): الف؛ مدل اول

$$Y_{it} = \alpha_i + \alpha_1 K_{it} + \alpha_2 L_{it} + \alpha_4 YDI_{it} + \varepsilon_i$$

که در آن Y رشد اقتصادی کشورها، K رشد سرمایه، L رشد نیروی کار و YDI رشد شاخص توسعه جوانان در کشورهای منتخب است.

رابطه (۳): ب؛ مدل دوم

$$Y_{it} = \alpha_i + \alpha_1 K_{it} + \alpha_2 L_{it} + \alpha_3 YH_{it} + \alpha_4 YE_{it} + \alpha_5 YEDU_{it} + \alpha_6 YPT_{it} + \varepsilon_i$$

که در این مدل Y رشد اقتصادی کشورها، K رشد سرمایه، L رشد نیروی کار، YH رشد محور سلامت و بهداشت جوانان، YE رشد محور اشتغال جوانان، $YEDU$ رشد محور آموزش جوانان و YPT رشد محور مشارکت های مدنی جوانان در کشورهای منتخب است.

ج) تخمین و نتایج مدل

به منظور تخمین، نخست باید آزمون های مربوط به پایداری متغیرها انجام شود تا نسبت به رگرسیون غیرکاذب، اطمینان حاصل شود. در تعیین پایداری داده های تابلویی، آزمون های متفاوتی وجود دارد. از جمله آزمون های مورد استفاده، آزمون لوین، لین و چو^۱ (۲۰۰۲) است. در صورت پایانبودن برخی متغیرهای مورد استفاده، آزمون هم جمع برای معادلات برآورد شده انجام می گیرد تا از کاذب نبودن تخمین به دست آمده اطمینان حاصل شود.

نتایج آزمون ایستایی، به شرح جدول شماره (۴) است.

1. Levin-Lin-Chu

جدول شماره (۴). نتایج آزمون مانایی متغیرها

متغیر	کشورهای توسعه یافته	
	آماره در سطح	احتمال
Yg	-۱۱/۶۶۵۷	۰/۰۰
Kg	-۱۳۱/۱۰۷	۰/۰۰
Lg	-۲۴/۶۸۹	۰/۰۰
YHg	-۱۱/۵۰۲	۰/۰۰
YEG	-۸۶۲/۹۵۰	۰/۰۰
YEDUg	-۸/۲۹۰	۰/۰۰
YPTg	-۳۲/۵۱۴	۰/۰۰
YDIg	-۲۶/۴۵۴	۰/۰۰

منبع: محاسبات محقق

با توجه به نتایج جدول شماره (۴)، کلیه متغیرها در سطح، پایا هستند.

اولین گام در تخمین‌های پانل دیتا تعیین قیود وارد شده بر مدل اقتصادسنجی است. به عبارت دیگر، ابتدا باید مشخص کنیم که رابطه رگرسیونی در نمونه مورد بررسی دارای عرض از مبدأهای ناهمگن و شیب همگن است یا اینکه فرضیه عرض از مبدأهای مشترک و شیب مشترک در بین مقاطع (مدل داده‌های تلفیقی) پذیرفته می‌شود. بدین منظور از آزمون F استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار F محاسبه شده از F جدول با درجات آزادی مشخص شده بزرگ‌تر باشد، فرضیه H_0 مبنی رد می‌شود و در نتیجه می‌توان از روش داده‌های تابلویی برای برآورد استفاده کرد ولی در صورتی که فرضیه H_0 پذیرفته شود به معنی یکسان بودن شیب‌ها برای مقاطع مختلف بوده و از داده‌های تلفیقی مورد تأیید آماری قرار می‌گیرد.

عرض از مبدأ در تمام مقاطع برابر هستند (داده‌های تلفیقی): H_0

عرض از مبدأ در تمام مقاطع برابر نیستند (داده‌های تابلویی): H_1

نتایج آزمون تشخیص استفاده از روش داده‌های تابلویی یا داده‌های تلفیقی در ادامه و پیش از برآورد در هر گروه آورده شده است.

جدول شماره (۵). نتایج آزمون F برای کشورهای منتخب؛ مدل اول

احتمال	d.f.	آماره	آزمون
0/064	(۱۸۰،۴۸)	1.3888	Cross-section F

منبع: محاسبات محقق

نتایج جدول شماره (۵)، نشان می‌دهد که روش تخمین برای کشورهای منتخب به منظور بررسی این مسئله که آیا شاخص توسعه جوانان بر تولید اقتصادی این کشورها مؤثر است، روش داده‌های تلفیقی است.

جدول شماره (۶). نتایج تخمین داده‌های تلفیقی برای کشورهای منتخب؛ مدل اول

متغیر	ضریب	خطای انحراف معیار	آماره t	احتمال
K	۰،۰۷۳	۰،۰۰۶	۱۱،۲۲	۰،۰۰
L	۴۰،۴۸	۷،۵۰۲	۵،۳۹	۰،۰۰
YDI	۴،۶۴	۲،۵۵۱	۱،۸۱	۰،۰۷۰
Y(-1)	۰،۵۹۳	۰،۰۳۵	۱۶،۷۶	۰،۰۰
R-squared			۰،۷۴۱	
Adjusted R-squared			۰،۷۳۷	
Durbin-Watson stat			۲،۰۷۴۴	

منبع: محاسبات محقق

نتایج، در کشورهای منتخب نشان می‌دهد که منطبق بر مدل‌های رشد، تغییرات سرمایه فیزیکی و نیروی کار بر تولید اقتصادی کشورها، اثر مثبت و معناداری دارند. همچنین در کشورهای منتخب بهبود شاخص توسعه جوانان و رشد آن منجر به اثر مثبت و معناداری بر تولید اقتصادی این کشورها می‌شود. به نحوی که هر یک درصد افزایش در این شاخص منجر به افزایش ۴/۶۴ درصدی در تولید اقتصادی این کشورها می‌شود. این مسئله مطابق با انتظارات محقق است و فرضیه تحقیق را که بیان می‌کرد بهبود شاخص توسعه جوانان، بر تولید اقتصادی کشورها اثر مثبت و معناداری دارد، تأیید می‌کند.

فصلنامه علمی پژوهشی

۱۶۲

دوره ۱۰، شماره ۳

تابستان ۱۳۹۷

پایه ۳۹

برای بررسی فرضیه دوم، رشد عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان در کنار رشد سرمایه فیزیکی و نیروی کار در مدل استفاده شده است. نتایج آزمون F لیمر، به شرح جدول زیر است.

جدول شماره (۷). نتایج آزمون F برای کشورهای منتخب؛ مدل دوم

احتمال	d.f.	آماره	آزمون
۰,۰۸۹	(۱۷۷,۴۸)	۱,۳۳۸	Cross-section F

منبع: محاسبات محقق

نتایج جدول شماره (۷)، نشان می‌دهد که روش تخمین در بررسی فرضیه دوم، استفاده از روش داده‌های تلفیقی است.

جدول شماره (۸). نتایج تخمین داده‌های تلفیقی برای کشورهای منتخب؛ مدل دوم

متغیر	ضریب	خطای انحراف معیار	آماره t	احتمال
K	۰,۰۶۵	۰,۰۱۲	۵,۴۴۵	۰,۰۰۰
L	۱۳,۳۲۵	۵,۹۷۲	۲,۲۳۱	۰,۰۲۶
YH (-1)	۳,۶۸۰	۲,۵۸۶	۱,۴۲۳	۰,۱۵۶
YEDU (-1)	۳۰,۰۶۴	۱۳,۰۹۱	۲,۲۹۵	۰,۰۲۲
YE	۹,۸۷۴	۴,۰۴۷	۲,۴۳۹	۰,۰۱۵
YPT (-1)	۰,۴۷۵	۰,۰۷۰	۶,۷۷۶	۰,۰۰۰
Y (-1)	۰,۶۳۴	۰,۰۵۵	۱۱,۳۵۵	۰,۰۰۰
R-squared			۰,۶۱۹	
Adjusted R-squared			۰,۶۰۶	
Durbin-Watson stat			۱,۹۹۸	

منبع: محاسبات محقق

نتایج مدل‌سازی در کشورهای منتخب در مدل دوم که به دنبال بررسی اثر اندازه تأثیر عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی است به این شرح است که منطبق بر نتایج مطالعات در مدل‌های رشد، متغیرهای رشد سرمایه فیزیکی و نیروی کار بر رشد اقتصادی تأثیر مثبت و معناداری دارند.

متغیر رشد محور سلامت جوانان اثر مثبت و تا حدودی معنادار بر رشد اقتصادی در سطح فاصله اطمینان ۸۵ درصد دارد. به نحوی که هر یک واحد بهبود در این شاخص با یک وقفه، رشد اقتصادی را $3/68$ واحد تحت تأثیر قرار می‌دهد. این مسئله با مطالعات هادیان و رجب‌زاده، مطالعه لطفعلی پور و همکاران، مطالعه شهرام فتاحی و همکاران و همچنین مطالعه تکیب و بدیر هم‌راستاست که اثر سلامت را بر رشد اقتصادی، مثبت و معنادار ارزیابی کرده‌اند.

در خصوص محور آموزش و پرورش جوانان، اثر یک واحد افزایش در این محور، با یک وقفه، منجر به تأثیر مثبت و معنادار و بسیار زیاد $30/06$ واحدی بر رشد اقتصادی در کشورهای منتخب ما می‌شود. نتیجه مثبت تأثیر بهبود محور آموزش و پرورش جوانان بر رشد اقتصادی با نتایج مطالعات صورت گرفته در بخش پیشینه پژوهش در خصوص اثر آموزش بر رشد اقتصادی، همخوانی دارد.

در محور اشتغال جوانان، اثر یک واحد بهبود در این شاخص، رشد اقتصادی را به صورت مثبت و معنادار به میزان $9/87$ واحد، تحت تأثیر قرار می‌دهد. از آنجا که نیروی کار جوان، بخشی از نیروی کار جامعه است، بهبود فضای اشتغال جوانان، منجر به اثر مثبت بر رشد اقتصادی کشورها می‌شود. نتایج این بخش نیز منطبق با مطالعاتی است که اثر اشتغال بر رشد اقتصادی را مثبت ارزیابی می‌کنند.

در محور مشارکت‌های مدنی جوانان، هر یک واحد افزایش شاخص مشارکت‌های مدنی جوانان، با یک وقفه، منجر به تأثیر مثبت و معنادار $0/47$ واحدی بر رشد اقتصادی می‌شود. نتایج این بخش با نتایج مطالعه گراندمانوف که نشان می‌دهد مشارکت‌های عمومی اثر قابل توجهی بر رشد اقتصادی دارد، هم‌راستاست.

در بین چهار محور بررسی شده، به ترتیب بهبود محور آموزش و پرورش، اشتغال، سلامت و مشارکت‌های عمومی جوانان، بیشترین اثر را بر رشد اقتصادی کشورهای مورد بررسی به میزان $30/06$ ، $9/87$ ، $3/68$ و $0/47$ واحد دارند.

یافته‌ها

در این مطالعه به دنبال بررسی این فرضیه هستیم که آیا شاخص توسعه جوانان و عناصر اصلی این شاخص بر رشد اقتصادی کشورها مؤثر است. اگر این تأثیر اثبات شود، بنابراین می‌توانیم به

سیاست‌گذار در دوره‌هایی که با کمبود منابع مالی روبه‌روست، تخصیص بهینه منابع مالی را در بخشی پیشنهاد دهیم که رشد اقتصادی را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین می‌توانیم به سیاست‌گذار در خصوص بخش‌هایی که اثرات منفی یا کم بر رشد اقتصادی و در واقع مانعی بر ایجاد رشد اقتصادی در کشور می‌شود، ارائه نظر نماییم. بنابراین، در این مطالعه با بررسی جامعه آماری متنوع از کشورهای توسعه‌یافته، در حال توسعه و کمتر توسعه‌یافته، اثر عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی در کلیه کشورها برای اتخاذ تصمیم و ارائه به سیاست‌گذاران فعال در حوزه جوانان بررسی می‌شود. همان‌گونه که در بخش پیشینه پژوهش گفته شد، انجام این مطالعه در این ابعاد با تأکید بر حوزه جوانان در سایر کشورها تا کنون انجام نشده و از این منظر این مطالعه بدیل بین‌المللی ندارد، در حالی که سایر مطالعات انجام‌شده در سطح داخلی و بین‌المللی صرفاً به بررسی اثر متغیرهایی چون آموزش، بهداشت و اشتغال کل جمعیت و نه صرفاً جمعیت جوان بر رشد اقتصادی پرداخته‌اند. نتایج بررسی‌های صورت گرفته به قرار زیر است:

- (۱) اثر یک درصد افزایش در شاخص توسعه جوانان در کشورهای مورد بررسی منجر به افزایش ۴/۶۴ درصدی رشد اقتصادی این کشورها می‌شود.
- (۲) در کشورهای مورد بررسی، اثر یک درصد افزایش در شاخص سلامت و بهداشت جوانان، با یک وقفه و با احتمال ۸۵ درصد، منجر به افزایش ۳/۶۸ درصدی در رشد اقتصادی این کشورها می‌شود.
- (۳) همچنین با افزایش یک درصدی در شاخص آموزش و پرورش جوانان، رشد اقتصادی کشورهای مورد بررسی به میزان ۳۰/۰۶ درصد افزایش می‌یابد.
- (۴) اثر بهبود یک درصدی در شاخص اشتغال جوانان منجر به افزایش ۹/۸۷ درصدی بر رشد اقتصادی کشورها می‌شود. بهبود فضای اشتغال جوانان به صورت دفعی و در همان سال رشد اقتصادی کشورها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
- (۵) اثر یک درصد افزایش در شاخص مشارکت‌های عمومی جوانان، با یک وقفه، منجر به تأثیر ضعیف و البته مثبت و معنادار ۰/۴۷ درصدی بر رشد اقتصادی کشورها می‌شود.
- (۶) در بین عناصر اصلی شاخص توسعه جوانان، بهبود محور آموزش و پرورش بیشترین میزان تأثیر بر رشد اقتصادی را دارد. کمترین میزان تأثیر از سوی محور مشارکت‌های مدنی اتفاق می‌افتد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به تأثیر مثبت و معنادار بهبود شاخص توسعه جوانان بر رشد اقتصادی کشورهای منتخب، سیاست‌گذاران حوزه جوانان باید حداکثر تلاش خود را برای بهبود وضعیت این شاخص در کشور ایران مدنظر قرار دهند و منابع مالی و اقتصادی و تصمیمات سیاسی را در راستای بهبود این شاخص در حوزه جوانان بسیج کنند. محدودیت در منابع مالی، اتخاذ سیاست‌های متعدد و تصمیم‌سازی برای پیش‌برد هر یک از سیاست‌ها را دچار مشکل می‌کند. حوزه جوانان در کشور ایران، حوزه‌ای پیچیده است. به‌رغم آنکه کشور ایران، در حوزه جوانان از منظر جمعیتی و منطبق بر آخرین نتایج سرشماری، کشوری جوان است، از این مزیت به بهترین وجه ممکن استفاده نشده است. محدودیت در منابع در توسعه زیرساخت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی برای جوانان در کشور ایران یکی از مهم‌ترین دلایل بهره‌نبردن از این مزیت اجتماعی است. در سال‌های اخیر، البته توجه ویژه‌ای به این بخش شده است، افزایش بودجه وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان متولی بهبود فضای جوانان که در سال ۱۳۹۰ برای آن در بودجه کشوری ردیفی لحاظ نشده بود تا بودجه ۲۰۰ میلیارد تومان در سال ۱۳۹۳ و افزایش این بودجه به ۱۴۴۰ میلیارد تومان در سال ۱۳۹۶، نشان‌دهنده نگاه توسعه‌ای به این بخش از جامعه است.

چنانچه سیاست‌گذاران این حوزه در کشور ایران، متوسط کشورهای جهان را به‌عنوان ملاکی برای بهبود فضای توسعه جوانان، هدف‌گذاری کنند، باید گفت، با توجه به نتایج مطالعه در این کشورها، اثر بهبود آموزش و پرورش به معنای افزایش در میانگین سال‌های تحصیل، افزایش در نسبت مخارج آموزشی از تولید ناخالص داخلی و افزایش در نرخ باسوادی جوانان برای محور آموزش و پرورش، تأثیر مثبت و به‌شدت بالایی بر رشد اقتصادی این کشورها دارد. بنابراین به سیاست‌گذار توصیه می‌شود در حوزه توسعه آموزش و پرورش جوانان تلاش بیشتری کنند.

با توجه به آنکه در حال حاضر جمعیت جوان کشور سهم بالایی از جمعیت کل دارد، توصیه سیاستی به سیاست‌گذاران، بهبود فضای توسعه کسب و کار جوانان در کشور و اتخاذ سیاست‌هایی است که ورود این جوانان را به بازار کسب و کار تسهیل کند. بالابودن تأثیر توسعه فضای اشتغال جوانان بر رشد اقتصادی کشورهای مورد بررسی، گواهی بر این مسئله است.

فصلنامه علمی-پژوهشی

۱۶۶

دوره ۱۰، شماره ۳
تابستان ۱۳۹۷
پیاپی ۳۹

همچنین در این کشورها، نقش توسعه و بهبود فضای سلامت و بهداشت جوانان بر رشد اقتصادی تا حدودی معنادار است و نمی‌توان از میزان تأثیر آن چشم پوشید. زیرشاخص‌های محور بهداشت و سلامت جوانان عبارت‌اند از: نرخ مرگ و میر جوانان، استفاده از مواد مخدر و روانگردان‌ها، میزان بارداری جوانان، شیوع ایدز و استفاده از توتون و تنباکو. کاهش در اندازه کمی این متغیرها، رشد اقتصادی کشورها را تحت تأثیر مثبت قرار می‌دهد. برای نمونه اتحادیه اروپا در برخورد با موضوع اعتیاد در سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۳ اقدام به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌ای با عنوان «دستورالعمل نظری و عمومی: استراتژی اتحادیه اروپا مواد مخدر ۲۰۰۵-۲۰۱۲»، نموده است که مشتمل بر مراقبت‌های بهداشتی (پیشگیری، درمان، مراقبت) و تلاش برای از بین بردن عرضه و تقاضاست. توصیه سیاستی به تصمیم‌سازان حوزه جوانان در ایران نیز تلاش برای بهبود مستمر محور بهداشت و سلامت جوانان از طریق برنامه‌هایی است که نرخ مرگ و میر جوانان و اعتیاد و... را کاهش دهد.

مشارکت مدنی در شاخص توسعه جوانان به معنی افزایش در نرخ داوطلبی در فعالیت‌های اجتماعی و کمک به افراد غریبه است. توصیه به سیاست‌گذاران در این بخش اتخاذ سیاست‌هایی است که فضای مشارکت جوانان را بهبود دهد. در آخر باید گفت ایران نیز مانند کشورهای دیگر می‌تواند با داشتن یک نهاد فوابخششی حاکمیتی در حوزه جوانان، با تعیین سیاست‌گذاری مناسب و برنامه‌ریزی‌های راهبردی و پیگیری وظایف دستگاه‌های مختلف در این حوزه و همچنین با بسترسازی مناسب به منظور استفاده بهینه از شتاب‌دهنده‌های توسعه‌ای، به بهبود شاخص توسعه جوانان پردازد تا هر چه بهتر از ظرفیت جوانان در مسیر رشد و توسعه کشور استفاده کند.

- اشرف‌زاده، حمیدرضا؛ و مهرگان، نادر (۱۳۹۲). اقتصادسنجی پانل دیتا. تهران: دانشگاه تهران.
- تقوی، مهدی؛ و محمدی، حسین (۱۳۸۵). تأثیر سرمایه انسانی بر رشد اقتصادی در ایران. پژوهشنامه اقتصادی، ۶(۲۲)، ۴۳-۱۵.
- رزمی، محمدجواد؛ و حاجبی، الناز (۱۳۹۵). تأثیر آموزش عالی زنان بر رشد اقتصادی کشورهای منتخب عضو اوپک و شمال آفریقا. فصلنامه پژوهش‌های مدل‌سازی اقتصادی، ۲۴، ۲۰۰-۱۷۵.
- صنوبری، محمد (۱۳۸۸). مقدمه‌ای بر سرمایه انسانی (مفاهیم، ویژگی‌ها و شاخص‌های اندازه‌گیری). توسعه سازمانی پلیس، ۶(۲۲)، ۱۳۶-۱۱۹.
- غفاری، هادی؛ جلولی، مهدی؛ و چنگی‌آشتیانی، علی (۱۳۹۲). بی‌ثباتی اجتماعی و رشد اقتصادی: تحلیلی بر اساس الگوی ARDL. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، ۱۵(۴)، ۵۰-۲۵.
- فتاحی، شهرام؛ سهیلی، کیومرث؛ رشادت، سهیلا؛ و کریمی، پرستو (۱۳۹۰). رابطه سرمایه انسانی بهداشت و رشد اقتصادی در کشورهای اوپک (OPEC). فصلنامه مدیریت بهداشت و درمان، ۳(۴۳)، ۵۱-۳۷.
- فرازمند، حسن؛ و حسن‌پور، سمانه (۱۳۹۲). بررسی تأثیر مخارج آموزش و بهداشت خصوصی و دولتی بر رشد اقتصادی در ایران. اولین کنفرانس بین‌المللی حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی.
- لطفعلی‌پور، محمدرضا؛ فلاحی، محمدعلی؛ و برجی، معصومه (۱۳۹۰). بررسی تأثیر شاخص‌های سلامت بر رشد اقتصادی ایران. فصلنامه مدیریت سلامت، ۴۶، ۷۰-۵۷.
- جنتی‌مشکانی، ابوالفضل؛ سامتی، مرتضی؛ خوش‌اخلاق، رحمان؛ دلالی‌اصفهان‌نی، رحیم؛ و عمادزاده، مصطفی (۱۳۹۰). بررسی تأثیر هزینه آموزش بر سرمایه انسانی و رشد اقتصادی با استفاده از الگوی تعادل عمومی قابل محاسبه. پژوهش‌های مدل‌سازی اقتصادی، ۲(۵)، ۱۳۰-۱۰۳.
- محمدی، تیمور؛ و امیدوار، سیروس (۱۳۹۲). اثرات متقابل سرمایه انسانی و نهادها بر فرایند رشد اقتصادی و اشارات آن برای اقتصاد ایران. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)، ۱۵(۱)، ۲۰۸-۱۸۵.
- مجتهد، احمد؛ و جوادی‌پور، سعید (۱۳۸۳). بررسی اثر مخارج بهداشتی بر رشد اقتصادی (مطالعه موردی کشورهای منتخب در حال توسعه). پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۱۹، ۵۴-۳۱.
- نظرپور، محمدرضا؛ و منتظری‌مقدم، مصطفی (۱۳۸۹). سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی؛ مطالعه‌ای درباره مشارکت اجتماعی از منظر اسلام. فصلنامه اقتصاد اسلامی، ۳۷، ۸۸-۵۷.
- هادیان، محمد؛ شجاعی، سعید؛ و رجب‌زاده، داوود (۱۳۸۵). اثر مخارج بهداشتی بر رشد اقتصادی کشور ایران طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۵۸. فصلنامه مدیریت سلامت، ۲۴، ۴۴-۳۹.

- Alzua, M., Cruces, G, Lopez, Ca. (2016). Long run effects of youth training programs: Experimental evidence from Argentina. *Economic Inquiry*, 54(4):1839-1859
- Assessment of The Economic Value of Youth Work. (2012). National Youth Council of Ireland, 3 Montague St, Dublin 2, 2, Ireland
- Attanasio, O., Kugler, A., & Meghir, C. (2008). *Training disadvantaged youth in Latin America: Evidence from a randomized trial*. NBER Working Paper Series.
- Bedir, S. (2016). Healthcare expenditure and economic growth in developing countries. *Advances in Economics and Business*, 4(2), 76-86.
- Bedir, S. (2016). Healthcare expenditure and economic growth in developing countries. *Advances in Economics and Business*, 4(2), 76-86.
- Bhargava, A., Dean, J, Lau, L, Murray, Ch. (2001). Modeling the effects of health on economic growth. *Journal of Health Economics*, 33, 423-440.
- Gocer, İ., Erdal, L. (2015). The relationship between youth unemployment and economic growth in central and Eastern European countries: An empirical analysis. *Journal of The Faculty of Economic and Administrative Sciences*, 5(1), 173-188.
- Gregg, P. (2001). The impact of youth unemployment on adult unemployment in the NCDS. *The Economic Journal*, Volume 111, Issue 475, Pages F626-F653
- Grundmanova, J. (2012). *Voices of non-governmental organizations on employment, productive capacity, social protection and sustainability*. United Nations Headquarters Internship Programme.
- Higgins, N. O. (2010). The impact of the economic and financial crisis on youth employment: Measures for labor market recovery in the European Union, Canada and the United States, International Labor Office, Youth Employment Programmed, Geneva: ILO, ca. P.80 (Employment working paper NO. 70)
- Khilji, B. A., Kakar, Z., Sabahat, S. (2012). Impact of vocational training and skill development on economic growth in Pakistan. *World Applied Sciences Journal*, 17(10), 1298-1302.
- Knack, S., Keefer, Ph. (1997). Does social capital an economic payoff? A cross country investigation. *The Quarterly Journal of Economics*, 112(4), Pages. 1251-1288. doi: 10.1162/003355300555475
- Mehrara, M., Fazaeli, A. A., & Fazaeli, A. A. (2012). The relationship between health expenditures and economic growth in Middle East & North African (MENA) Countries. *International Journal of Business Management & Economic Research* 3(1): 425-428.
- National Youth Council of Ireland (2012). Annual Report. Reterived from http://www.youth.ie/sites/youth.ie/files/NYCI_Annual_Report_2012.pdf

Robert J. B. (2013). Education and Economic Growth, *Annals of Economics and Finance*, P. 277–304.

Tekabe. L. F. (2012). *Health and long run economic growth in selected low income countries of Africa South of the Sahara Cross country panel data analysis*. Södertörns University, Department of Social Sciences.

Youth Participation in Development. (2010). DFID–CSO Youth Working Group. https://youtheconomicopportunities.org/sites/default/files/uploads/resource/6962_Youth_Participation_in_Development.pdf

فصلنامه علمی پژوهشی

۱۷۰

دوره ۱۰، شماره ۳

تابستان ۱۳۹۷

پیاپی ۳۹